

ASIA CENTRALĂ

UE recunoaște importanța strategică a Asiei Centrale, care leagă imensul continent asiatic de Europa. În 2019, UE și-a actualizat strategia privind Asia Centrală pentru a se concentra pe reziliență (cuprinzând domenii precum drepturile omului, securitatea frontierelor și mediul), prosperitate (cu un accent puternic pe conectivitate) și cooperarea regională. Parlamentul evidențiază importanța drepturilor omului, a bunei guvernări și a dezvoltării sociale, subliniind rolul diplomației parlamentare. Parlamentul sprijină cu fermitate democrația și statul de drept prin inițiative concrete, cum ar fi democratizarea în Asia Centrală. Ținând seama de cucerirea puterii în Afganistan de către talibani în august 2021, Asia Centrală a devenit esențială pentru securitate și stabilitate. Deși Tadjikistanul a exprimat rezerve, Turkmenistanul și Uzbekistanul au început recent cooperarea cu talibanii. Revoltele din ianuarie 2022 din Kazahstan (care s-au încheiat după ce Organizația Tratatului de Securitate Colectivă a trimis trupe conduse de Rusia) și ciocnirile actuale dintre Tadjikistan și Kârgâzstan demonstrează riscul de instabilitate într-o regiune aflată sub influența Rusiei. Odată cu invadarea Ucrainei de către Rusia și concentrarea de trupe pe front, influența Moscovei în Asia Centrală se diminuează. Cu toate acestea, Rusia rămâne un furnizor esențial de securitate în regiune, dispunând de infrastructuri în trei dintre cele cinci țări din Asia Centrală, controlând două treimi din importurile de arme și sprijinind guvernele din regiune.

TEMEI JURIDIC

- Titlul V din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE): „acțiunea externă”;
- Articolele 206 și 207 (comerț) și 216-219 (acorduri internaționale) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE);
- Acordurile de parteneriat și cooperare (APC) care cuprind relațiile bilaterale, cu excepția Turkmenistanului, cu care există un acord comercial interimar în vigoare. Noul APC consolidat (EPCA) cu Kazahstanul a intrat pe deplin în vigoare la 1 martie 2020. APC consolidat cu Kârgâzstanul a fost parafat în iulie 2019, iar negocierile cu Uzbekistanul sunt în curs de desfășurare. Tadjikistanul și-a exprimat, de asemenea, interesul pentru un APCC.

ȚĂRILE DIN ASIA CENTRALĂ ȘI RELAȚIILE UE-ASIA CENTRALĂ

De mulți ani, relațiile dintre țările din Asia Centrală au fost în general mediocre, din cauza litigiilor frontaliere și a celor legate de resurse. Cu toate acestea, situația s-a schimbat rapid ca urmare a schimbării conducerii în Uzbekistan în 2016, deschizând

noi posibilități de cooperare regională. Prima reuniune la nivel înalt privind cooperarea regională între liderii din Asia Centrală din anii 1990 încoace a avut loc la Astana în martie 2018; un al doilea summit a avut loc la Tașkent, în noiembrie 2019. Sursele regenerabile de energie reprezintă un alt subiect de interes, având în vedere potențialul enorm de cooperare și investiții regionale. Economia regională a scăzut puternic în 2020, din cauza pandemiei de COVID-19, apoi a crescut în 2021 cu 3,9 %, iar perspectivele actuale sunt incerte din cauza invadării Ucrainei de către Rusia, a inflației globale și a creșterii prețurilor materiilor prime.

Toate statele din Asia Centrală au politici externe multidimensionale, urmărind să echilibreze îndeosebi relațiile cu Rusia, cu China, cu UE și cu SUA. Relațiile cu Turcia și cu Iranul sunt, de asemenea, importante. Turkmenistanul a fost, în mare măsură, inaccesibil pentru lumea exterioară, iar statutul său de „neutralitate permanentă” este chiar recunoscut de ONU. Sunt de remarcat schimburile comerciale ale UE cu Kazahstanul, îndeosebi în sectorul resurselor minerale; ele sunt în creștere cu Uzbekistanul, nu în ultimul rând în urma adoptării Protocolului UE-Uzbekistan privind produsele textile, pe care Parlamentul l-a aprobat în decembrie 2016. UE a salutat, de asemenea, aderarea Kârgâzstanului, a Tadjikistanului și a Kazahstanului la Organizația Mondială a Comerțului (OMC). Kazahstanul și Kârgâzstanul sunt membre ale Uniunii Economice Eurasiatice.

În [2016](#), Parlamentul a sprijinit Strategia UE pentru Asia Centrală, dar a solicitat ca aceasta să fie mai bine orientată. [Strategia UE pentru Asia Centrală](#) a fost aprobată de Consiliu în [iunie 2019](#). Sfera relațiilor UE este legată de disponibilitatea fiecărei țări din Asia Centrală de a întreprinde reforme și a întări democrația, drepturile omului, statul de drept și independența sistemului judiciar, precum și de a moderniza și diversifica economia, inclusiv prin sprijinirea sectorului privat și, în special, a întreprinderilor mici și mijlocii, într-o economie de piață liberă.

Importanța unei abordări regionale și a unei cooperări regionale a fost, de asemenea, subliniată în cadrul reuniunilor ministeriale UE-Asia Centrală. Cea de a 17-a reuniune ministerială UE-Asia Centrală a avut loc în noiembrie 2021 pentru a sprijini o redresare ecologică și sustenabilă după pandemia de COVID-19 și a încuraja colaborarea în vederea abordării unora dintre problemele care decurg din evoluțiile din Afganistan.

Activitățile Parlamentului cu Asia Centrală sunt desfășurate în principal de Comisia pentru afaceri externe (AFET), Comisia pentru comerț internațional (INTA), Subcomisia pentru securitate și apărare (SEDE); Subcomisia pentru drepturile omului (DROI), Delegația pentru relațiile cu Asia Centrală (D-CAS) și prin intermediul comisiilor parlamentare de cooperare (CPC) și al Delegației pentru relațiile cu Afganistan (D-AF), printre alte organisme. CPC cu majoritatea statelor din Asia Centrală se reunesc anual. Deputații în Parlamentul European supraveghează punerea în aplicare a acordurilor și își concentrează atenția asupra chestiunilor legate de drepturile omului, asupra situației politice, cooperării economice și în domeniul dezvoltării și proceselor electorale.

Începând din 2013, au avut loc în mod regulat dialoguri politice și de securitate la nivel înalt între UE și Asia Centrală pe teme politice la nivel înalt și pe teme de securitate, implicând UE și țările din Asia Centrală. Aceste dialoguri au dus la discuții cu privire

la prioritățile strategiei UE privind Asia Centrală, precum și la promovarea conectivității UE-Asia.

Există delegații ale UE în toate țările din Asia Centrală, având în vedere că UE a deschis o delegație în Turkmenistan în iulie 2019. Delegația UE în Mongolia a fost deschisă în 2017.

În 2020, comerțul bilateral cu mărfuri s-a ridicat la 22,3 miliarde EUR, cu un excedent comercial de 4,1 miliarde EUR în favoarea Asiei Centrale. Țările din Asia Centrală au primit finanțare în valoare de 1,02 miliarde EUR pentru perioada 2014-2020 din Instrumentul de cooperare pentru dezvoltare (ICD), care a inclus atât asistență bilaterală, cât și programe regionale (360 milioane EUR). Asistența se axează pe educație, securitate regională, gestionarea sustenabilă a resurselor naturale și dezvoltare socio-economică. Kazahstanul și Turkmenistanul nu mai sunt admisibile pentru componentele bilaterale ale Instrumentului, deoarece au dobândit statutul de țară cu venituri medii-superioare în 2014, dar continuă să aibă acces la programele regionale. Instrumentul european pentru democrație și drepturile omului (IEDDO) funcționează în toate statele Asiei Centrale, cu excepția Turkmenistanului, unde organizațiile societății civile sunt prea puține ca număr, prea slab organizate și prea strict controlate. Orizont Europa este noul program-cheie de finanțare al UE pentru cercetare și inovare, cu un buget de 95,5 miliarde EUR la nivel mondial, disponibil pe o perioadă de șapte ani în cadrul programului indicativ multianual pentru perioada 2021-2027.

UE a modernizat vechile APC cu partenerii din Asia Centrală.

Cea de a 10-a reuniune a Grupului de lucru UE-Asia Centrală privind mediul și schimbările climatice (WGECC) a avut loc la 4 și 5 octombrie 2021. Forumul societății civile UE-Asia Centrală a avut loc la Almaty, Kazahstan, la 6 octombrie 2021, concentrându-se pe tema „Construirea unui viitor mai bun: implicarea în redresarea sustenabilă după COVID”.

În urma cuceririi puterii de către talibani în august 2021, situația din Afganistan a devenit nu numai o problemă globală, ci și principala preocupare a guvernelor din Asia Centrală. Întreaga regiune a Asiei Centrale a devenit o zonă crucială pentru limitarea extremismului religios și a rețelelor teroriste, alături de traficul de droguri în interiorul granițelor sale. Republicile din Asia Centrală (îndeosebi Tadjikistanul) sunt în continuare reticente în a urmări orice dialog substanțial cu talibanii, în pofida faptului că talibanii par să fi lansat simultan o ofensivă diplomatică menită să îi liniștească pe vecinii din Asia Centrală. Din cauza crizei umanitare din Afganistan, Asia Centrală a devenit o destinație pentru un mare număr de refugiați afgani care, prin urmare, sunt potențiali beneficiari ai unui sprijin suplimentar din partea UE, cu programe bilaterale și regionale ca parte a programului indicativ multianual al UE pentru perioada 2021-2027.

A. Kazahstan

În ceea ce privește Kazahstanul, Parlamentul a aprobat APC consolidat în [2017](#), subliniind importanța principiului „mai mult pentru mai mult” pentru a stimula reformele politice și socioeconomice.

În Kazahstan, președintele Nursultan Nazarbaiev a demisionat în martie 2019, după trei decenii la putere, dar în calitate de „Lider suprem” și „Tată al națiunii” a păstrat o influență semnificativă, precum și prerogative oficiale în mandatul noului președinte Tokaiev, inclusiv în calitate de președinte al Consiliului de securitate națională. În ianuarie 2021, Kazahstanul a organizat alegeri parlamentare pentru a alege Majilis-ul compus din 107 deputați. Partidul Nur-Otan aflat la putere și-a menținut majoritatea, în timp ce partidul de opoziție All-National Social Democrat (OSDP) a boicotat alegerile, susținând că au fost fraudate de elita politică.

Parlamentul a adoptat o [rezoluție referitoare la situația din Kazahstan în ianuarie 2022](#), după izbucnirea protestelor în urma unei creșteri neașteptate a prețurilor la gazul lichefiat, care fuseseră stabilite de guvernul kazah. Protestele s-au intensificat după ce persoane înarmate necunoscute, bine pregătite și organizate au provocat acțiuni violente. Președintele Tokaiev a dispus adoptarea unor măsuri urgente și a declarat starea de urgență. Ca răspuns la solicitarea președintelui Tokaiev, [Organizația Tratatului de Securitate Colectivă \(CSTO\)](#), o alianță militară condusă de Rusia, a acceptat să trimită soldați („forțe de menținere a păcii”) în Kazahstan din Rusia, Belarus, Tadjikistan, Armenia și Kârgâzstan.

Președintele Tokaiev a folosit criza pentru a da vina pe administrația anterioară, pentru a-și consolida puterea și a pune capăt sistemului de dublă putere pe care a fost forțat de Nazarbaiev să-l accepte. Tokaiev a preluat funcția de președinte al Consiliului de securitate și a numit un nou prim-ministru. Principalii membri ai familiei Nazarbaiev și-au pierdut pozițiile de influență. În septembrie 2022, [parlamentul Kazahstanului a redenumit capitala națiunii, de la Nur-Sultan la Astana](#), cel mai recent pas pentru a îndepărta țara de primul președinte al fostei republici sovietice, Nursultan Nazarbaiev.

La 11 ianuarie 2022, președintele Tokaiev a anunțat un pachet de reforme substanțiale. În trecut, Kazahstanul a înregistrat o creștere economică ridicată, devenind o țară cu venituri medii superioare în 2006. Acest progres economic este în prezent afectat de impactul puternic al pandemiei de COVID-19 și de dependența sa politică și economică crescândă față de China. În aprilie 2021, Kazahstanul și-a anunțat propriul vaccin împotriva COVID-19, QazVac, și s-a pregătit să crească productivitatea pentru a-l pune la dispoziția tuturor cetățenilor. Se preconizează că creșterea PIB-ului va scădea în 2022, din cauza invadării Ucrainei de către Rusia. Anul 2022 va marca, de asemenea, cea de a 30-a aniversare a stabilirii de relații diplomatice între Kazahstan și China, în timp ce kazahii au protestat recent împotriva influenței și puterii economice crescânde ale Chinei.

În ianuarie 2021, Kazahstanul a abolit pedeapsa cu moartea după ratificarea celui de al doilea protocol opțional al ONU la Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, devenind astfel cel de al 88-lea semnatar al Convenției. Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE) a salutat măsura într-o [declarație](#). În 2020, Kazahstanul a aderat la Pactul internațional al ONU cu privire la drepturile civile și politice, un tratat multilateral care este inclus în Carta internațională a drepturilor omului.

La 5 iunie 2022, Kazahstanul a organizat un referendum constituțional care a introdus modificări substanțiale ale actualului echilibru instituțional de putere, inclusiv prin reducerea puterii președintelui și întărirea rolului parlamentului. Prezența oficială la vot

a fost ridicată (68 %), iar 77,1 % dintre cei care au votat prin vot au votat în favoarea modificărilor.

[Cea de a 19-a reuniune a Consiliului de cooperare UE-Kazahstan](#) a avut loc în iunie 2022 pentru a evalua progresele înregistrate în punerea în aplicare a APC consolidat UE-Kazahstan. În timpul reuniunii, UE a salutat nivelul avansat al relațiilor economice care se dezvoltaseră între UE și Kazahstan. UE este cel mai important partener comercial și investitor străin în Kazahstan, iar Kazahstanul rămâne principalul partener comercial al UE în Asia Centrală. În 2021, balanța comercială a atins 12 miliarde EUR în favoarea Kazahstanului. UE a salutat cooperarea încununată de succes din cadrul Platformei de afaceri la nivel înalt UE-Kazahstan, lansată în 2019, și, în special, spiritul constructiv demonstrat de Kazahstan în abordarea preocupărilor împărtășite de investitorii din UE.

Parlamentul nu a observat alegeri în Kazahstan din 2005. Biroul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului al Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE/ODIHR) a trimis observatori electorali în Kazahstan. OSCE/ODIHR a constatat deficiențe în desfășurarea alegerilor parlamentare din ianuarie 2021, printre care figurează lipsa unei adevărate opoziții față de partidul Nur-Otan, precum și nerespectarea recomandărilor OSCE/ODIHR referitoare, printre altele, la libertățile fundamentale, imparțialitatea administrării alegerilor și eligibilitate. SEAE a remarcat, de asemenea, că, deși Kazahstanul a instituit reforme politice importante, alegerile au reprezentat o ocazie ratată de a demonstra punerea lor efectivă în aplicare.

Rezoluția Parlamentului din 11 februarie 2021 referitoare la situația alarmantă a drepturilor omului din Kazahstan a solicitat respectarea cadrului juridic pentru organizarea alegerilor. Parlamentul a scos în evidență recomandările OSCE privind garantarea libertăților fundamentale, încetarea detenției arbitrare a activiștilor pentru drepturile omului și a membrilor mișcărilor de opoziție politică, garantarea drepturilor persoanelor LGBTI și asigurarea siguranței kazahilor și a altor grupuri etnice minoritare. În plus, Parlamentul a solicitat posibile sancțiuni individuale împotriva funcționarilor Kazahstanului care sunt direct responsabili pentru abuzuri ale drepturilor omului.

B. Kârgâzstan

În iulie 2019 a fost semnat un APC consolidat cu Kârgâzstanul. UE este unul dintre principalii susținători ai dezvoltării sustenabile și ai reformelor din Kârgâzstan. Între 2014 și 2020, UE a alocat 174 de milioane EUR sub formă de asistență pentru dezvoltare bazată pe subvenții, destinată la trei sectoare principale și măsuri de sprijin: statul de drept, dezvoltarea rurală integrată și educația. În plus, UE sprijină, de asemenea, o tranziție democratică și alegeri democratice prin intermediul unui program privind statul de drept și a alocat 20 milioane EUR pentru sprijinirea stabilizării și democratizării. [Programul indicativ multianual pentru perioada 2021-2027](#) răspunde strategiei naționale de dezvoltare a Kârgâzstanului până în 2040, care stabilește o foaie de parcurs pe termen lung pentru a deveni o țară puternică, autonomă și prosperă până în 2040.

OSCE/ODIHR observă periodic alegerile parlamentare și alegerile prezidențiale. Cele mai recente alegeri parlamentare au avut loc în Kârgâzstan în octombrie 2020, care au fost anulate în urma protestelor de masă împotriva neregulilor și a cumpărării voturilor.

Președintele Kârgâzstanului, Sooronbay Jeenbekov, a demisionat în octombrie 2020, iar în ianuarie 2021 s-au organizat alegeri prezidențiale, după care Sadyr Japarov și-a preluat funcția în calitate de al șaselea președinte al Kârgâzstanului. UE a constatat o prezență scăzută la vot, lipsa unor condiții de concurență echitabile pentru candidați, încălcări ale procedurilor de campanie și un abuz de resurse administrative, potrivit relatărilor OSCE/ODIHR. De asemenea, UE l-a invitat pe președinte să își asume obligațiile universale privind libertățile fundamentale și drepturile omului și a solicitat respectarea constituției și a alegerilor parlamentare în cooperare cu OSCE/ODIHR. În noiembrie 2021 au avut loc alegeri parlamentare. Delegația Parlamentului European pentru relațiile cu Asia Centrală (D-CAS) a vizitat țara.

În cadrul unui referendum care a avut loc la 11 aprilie 2021, alegătorii au aprobat o nouă constituție pentru a reduce dimensiunea parlamentului cu 25 % la 90 de locuri. De asemenea, referendumul a conferit președintelui prerogativa de a numi judecători și lideri ai organelor de aplicare a legii și a înlocuit legea care îl autoriza pe președinte să efectueze un singur mandat cu alta în favoarea realegerii pentru un al doilea mandat. În aprilie 2021, UE [a publicat o declarație](#) privind reforma constituțională din Kârgâzstan, exprimându-și regretul cu privire la lipsa unui dialog care să promoveze includerea și să implice societatea civilă. Cu toate acestea, UE a insistat asupra faptului că va continua să sprijine realizarea de progrese în ceea ce privește programul de reformă.

La 1 iunie 2021, [reprezentantul special al UE pentru Asia Centrală, Peter Burian, s-a deplasat în Republica Kârgâzstan](#) pentru a avea reuniuni bilaterale cu președintele Japarov și cu alți lideri importanți și a discutat despre cooperarea bilaterală, situația actuală în ceea ce privește chestiunile legate de drepturile omului și dificultățile legate de punerea în aplicare a strategiei UE pentru Asia Centrală.

La cel de al 18-lea Consiliu de cooperare UE-Republica Kârgâzstan din 4 iunie 2021 s-a discutat despre întărirea statului de drept, despre progresele înregistrate în ceea ce privește reformele judiciare și electorale, despre buna guvernare, despre cooperarea cu societatea civilă și despre drepturile omului. Cel de al 11-lea dialog anual UE-Republica Kârgâzstan privind drepturile omului a avut loc la 6 septembrie 2021 la Bruxelles. UE și-a exprimat îngrijorarea cu privire la restricțiile legate de COVID-19, care au ca rezultat o creștere a violenței bazate pe gen, restricții asupra mass-mediei independente și inițiative legislative controversate. Kârgâzstan a găzduit primul Forum economic UE-Asia Centrală la 5 noiembrie 2021, la Bișkek.

În ceea ce privește Kârgâzstanul, în [2015](#), Parlamentul și-a exprimat îngrijorarea cu privire la proiectele de lege privind „propaganda” LGBTI. În [ianuarie 2019](#), el a emis recomandări pentru negocierea unui nou acord bilateral. În urma ciocnirilor de la frontiera kârgâză-tadjikă din aprilie 2021, la 3 mai 2021, președintele Comisiei AFET a Parlamentului, David McAllister, și președintele D-CAS, Fulvio Martusciello, [au făcut o declarație](#), salutând încetarea focului și invitând ambele părți să poarte discuții la nivel diplomatic în loc să se angajeze în ciocniri militare. Încetarea focului nu a fost respectată, iar în conflictul frontalier ce continuă între Kârgâzstan și Tadjikistan au fost ucise și rănite sute de persoane și au fost strămutate mii de persoane. Conflictul s-a intensificat și mai mult în septembrie 2022.

Parlamentul este profund îngrijorat de situația drepturilor omului din Kârgâzstan. O anchetă privind decesul în detenție al apărătorului drepturilor omului Azimjon Askarov în iulie 2020 a fost închisă și apoi redeschisă. Mai multor activiști străini pentru drepturile omului și corespondenți ai mass-media străine li se interzice în continuare accesul în Kârgâzstan. Violența domestică rămâne larg răspândită.

C. Uzbekistan

Uzbekistanul a devenit a noua țară beneficiară atunci când a aderat la regimul UE privind dezvoltarea sustenabilă și buna guvernare (SGP+), în aprilie 2021. Prin aderarea la acest sistem, Uzbekistanul beneficiază de avantaje economice suplimentare ca urmare a anulării tarifelor pentru două treimi din categoriile de produse care fac obiectul SGP+. Instrumentul reprezintă un impuls pentru exporturile țării și pentru capacitatea acesteia de a atrage investiții străine. Se preconizează că, la rândul său, Uzbekistanul va pune în aplicare 27 de convenții internaționale fundamentale privind buna guvernare, drepturile omului și drepturile lucrătorilor, precum și protecția mediului și a climei.

În recomandarea sa din martie 2019 [privind noul acord cuprinzător dintre UE și Uzbekistan](#), Parlamentul a solicitat să i se permită un control adecvat al procesului de negociere.

La 6 iulie 2022, UE și Uzbekistan au parafat noul APCC, care va oferi un cadru nou, modern și ambițios pentru intensificarea parteneriatului UE-Uzbekistan. În plus, UE și Uzbekistan au organizat cea de a 18-a reuniune anuală a Comitetului de cooperare. Cele două părți au analizat evoluțiile relațiilor bilaterale din ultimul an, precum și perspectivele lor pentru anul următor. UE a adus în discuție recente evenimente violente din Karakalpakstan și a solicitat desfășurarea cât mai curând posibil a unei anchete independente privind circumstanțele din jurul protestelor. UE a subliniat importanța apărării dreptului la demonstrații pașnice.

Cea de a 18-a reuniune anuală a Comitetului de cooperare a oferit ocazia de a discuta despre relațiile comerciale și economice, inclusiv despre aderarea Uzbekistanului la sistemul SGP+ al UE. Discuția a vizat, de asemenea, cooperarea tehnică; sprijinul UE pentru strategia de dezvoltare a Uzbekistanului; cooperarea în sectorul energetic, cu accent pe sustenabilitate și pe tranziția verde; drepturile omului și libertățile fundamentale, în special în ceea ce privește reforma constituțională și reforma codului penal din Uzbekistan; și situația regională din Asia Centrală, inclusiv situația din Afganistan. Cele două părți așteaptă cu interes Conferința privind conectivitatea sustenabilă UE-Asia Centrală, care va avea loc în noiembrie 2022 la Samarkand, Uzbekistan.

De la intrarea în funcție a președintelui uzbek Șavkat Mirziioiev în 2016, au avut loc schimbări democratice ample și rapide, inclusiv mai multe reforme ambițioase și schimbări interne, cum ar fi eliberarea mai multor prizonieri politici, care reflectă unele evoluții pozitive. Bazele acestor schimbări au fost stabilite în strategia națională de dezvoltare a Uzbekistanului pentru perioada 2017-2021.

În februarie 2021, președintele uzbek Șavkat Mirziioiev a semnat o lege care programează alegerile prezidențiale pentru octombrie 2021. OSCE/ODIHR și-a reiterat

recomandările privind finanțarea partidelor politice, accelerarea numărării voturilor și reducerea resurselor statului folosite pentru campaniile electorale. Au existat îngrijorări în perioada premergătoare alegerilor din octombrie 2021 cu privire la faptul că nu va exista o adevărată opoziție. Autoritățile uzbece au refuzat înregistrarea unui nou partid, Haqiqat va Taraqqiyo (Truth and Progress Social Democratic Party - Partidul social-democrat Adevăr și Progres) pe motiv că multe semnături colectate de politicianul din opoziție Khidirnazar Allaqulov, nu erau valabile.

În mai 2021, un tribunal uzbec l-a condamnat pe bloggerul Otabek Sattorii la șase ani de închisoare pentru infracțiunile de calomnie și extorcare. Materialele video ale lui Sattorii au criticat adesea înalți funcționari guvernamentali din provincia sa Termez și au scos în evidență cazuri de corupție. Grupurile de apărare a drepturilor și a ziaristilor au calificat condamnarea drept o încercare a conducerii de a înfricoșa presa înainte de alegeri.

Uzbekistanul a început recent cooperarea și dialogul cu talibanii. În octombrie 2021, viceprim-ministrul Uzbekistanului s-a întâlnit cu delegații talibani în orașul de frontieră uzbec Termez pentru a discuta aspecte comerciale și interacțiuni economice, asigurând securitatea frontierelor și cooperarea în domeniul energiei, al transporturilor și al mărfurilor cu destinații internaționale, precum și proiectul feroviar care leagă Termez de orașul pakistanez Peshawar prin orașele Mazar și Kabul din Afganistan.

În decembrie 2016, Parlamentul a aprobat Protocolul privind produsele textile încheiat între UE și Uzbekistan, în urma asumării unui angajament ferm de către această țară, în strânsă cooperare cu OIM, vizând eradicarea muncii copiilor în timpul recoltării anuale a bumbacului. În [martie 2019](#), acesta a emis recomandări pentru negocierea unui APC consolidat.

Parlamentul a fost invitat să observe alegerile din Uzbekistan pentru prima oară în decembrie 2019, dar acestea au fost observate doar de OSCE/ODIHR. Parlamentul a refuzat să observe alegerile pe motiv că acestea nu erau nici libere, nici corecte, subliniind faptul că deputații în parlamentul uzbec proveneau numai din partidele pro-regim.

Cu toate acestea, Parlamentul a acceptat invitația de a monitoriza alegerile prezidențiale din 24 octombrie 2021, chiar dacă cei cinci candidați acceptați și înregistrați de Comisia Electorală Centrală ar fi fost progubernamentali, în timp ce la doi candidați credibili din opoziție din partea Partidului Democrat Liberal și a Partidului Social Democrat Adevăr și Progres li s-a refuzat înregistrarea.

Relațiile dintre Uzbekistan și Rusia s-au întărit sub conducerea președintelui Mirziioiev. Cele două țări au semnat un acord privind extinderea colaborării tehnico-militare cu angajamentul de a achiziționa în comun bunuri militare, echipamente militare, cercetare și asistență și de a reînnoi armele depășite. Rusia este unul dintre cei mai mari parteneri comerciali ai Uzbekistanului, iar investitorii ruși sunt deosebit de interesați de sectorul petrolului și gazelor din Uzbekistan. Gazprom din Rusia cooperează cu producătorul de hidrocarburi Uzbekneftegaz în ceea ce privește producția de gaze în zăcămintele de gaze uzbece și achiziționează, de asemenea, gaze uzbece. La 15 septembrie 2022, Uzbekistanul a găzduit reuniunea bilaterală dintre președintele chinez Xi Jinping și președintele Rusiei, Vladimir Putin, la Samarkand.

D. Turkmenistan

Turkmenistanul rămâne o țară represivă sub conducerea autoritară a președintelui Berdimuhamedov. Evoluțiile recente arată că dezvoltarea democratică nu a înregistrat progrese și situația drepturilor omului nu s-a îmbunătățit. În 2021, Turkmenistanul a introdus unele reforme constituționale, inclusiv crearea unei Camere superioare. Cu toate acestea, rolul parlamentului turkmen este încă extrem de limitat.

Relațiile oficiale UE-Turkmenistan au început în 1997, iar cele două părți au semnat un APC în 1998. Deși, începând din 2004, toate statele membre ale UE și Turkmenistanul au ratificat deja APC, ratificarea de către Parlamentul European este ultima cerință pentru finalizarea acestuia. Parlamentul a refuzat în repetate rânduri să aprobe ratificarea APC UE-Turkmenistan, din cauza îngrijorării sale profunde cu privire la criteriile de referință pe termen scurt pentru progresul Turkmenistanului în domeniul drepturilor omului și al libertăților fundamentale. Prin urmare, relațiile bilaterale UE-Turkmenistan sunt în prezent reglementate de [Acordul comercial interimar](#) din 2010.

Pe lângă cadrele regionale UE-Asia Centrală, UE și Turkmenistanul mențin dialoguri bilaterale anuale: dialogul UE-Turkmenistan privind drepturile omului și Comitetul mixt UE-Turkmenistan. Cea de a 20-a reuniune a Comitetului mixt a avut loc în octombrie 2021 pentru a dezvolta în continuare parteneriatul și cooperarea, în special în ceea ce privește dezvoltarea economică, comerțul și investițiile, precum și pentru a dezvolta proiecte comune privind mediul, agricultura, educația și protecția sănătății.

UE a reafirmat că statul de drept și respectarea drepturilor omului sunt aspecte esențiale ale relației UE-Turkmenistan.

Cel de al 13-lea dialog anual UE-Turkmenistan privind drepturile omului a avut loc la 6 iulie 2021. Discuțiile s-au axat pe îndeplinirea de către Turkmenistan a obligațiilor sale juridice internaționale, îndeosebi în ceea ce privește respectarea drepturilor omului, chestiunile socioeconomice și cooperarea pe platformele multilaterale. Parlamentul și-a exprimat în mod constant preocuparea față de bilanțul negativ al Turkmenistanului în ceea ce privește drepturile omului și, în consecință, a blocat până acum intrarea în vigoare a APC. În [martie 2019](#), acesta a formulat recomandări care trebuie să fie abordate înainte de a lua în considerare aprobarea acestuia. Parlamentul nu a fost invitat niciodată să observe alegerile în Turkmenistan. Cea de a șasea reuniune interparlamentară UE-Turkmenistan este prevăzută să aibă loc în decembrie 2022.

Odată cu invadarea Ucrainei de către Rusia în februarie 2022, țările UE încearcă să mărească resursele de gaze ale Turkmenistanului pentru a asigura securitatea lor energetică. Prin urmare, Turkmenistanul și UE lucrează în prezent la un acord privind gazele naturale, deoarece Turkmenistanul dorește să își diversifice exporturile de energie, în timp ce UE dorește să își diversifice importurile de energie. În noiembrie 2014, Turkmenistanul a semnat un acord-cadru cu Turcia pentru aprovizionarea cu gaze prin gazoductul transanatolian, care primește în prezent gaz din zona Şah Deniz a Azerbaidjanului din Marea Caspică. În 2021, Trans Caspian Resources și-au prezentat proiectul pentru interconectorul transcaspic, un gazoduct mai mic (în comparație cu gazoductul transcaspic) din Turkmenistan până

în Azerbaidjan. Odată finalizată, aceasta va furniza între 10 și 12 de miliarde de metri cubi de gaze naturale pe an.

E. Tadjikistan

Relațiile UE față de Tadjikistan s-au dezvoltat semnificativ de la independența țării față de URSS în 1992. Cadrul juridic actual pentru relațiile UE-Tadjikistan este [APC](#) semnat în octombrie 2004 și intrat în vigoare în ianuarie 2010. Parlamentul și-a dat acordul pentru încheierea APC în 2009, însă a solicitat progrese în domeniul drepturilor omului, al combaterii corupției, al sănătății și al educației. APC a contribuit la consolidarea cooperării bilaterale și a sporit vizibilitatea UE în Tadjikistan, stabilind o platformă pentru dialogul politic și vizând promovarea relațiilor comerciale și economice bilaterale. Acesta include, de asemenea, articole privind cooperarea în materie de migrație și combaterea spălării banilor, a drogurilor și a terorismului.

Tadjikistanul este un partener important al UE care se confruntă în prezent cu mai multe dificultăți, cum ar fi impactul sancțiunilor internaționale și returnarea multor migranți tadjici din Rusia ca urmare a invadării Ucrainei, situația critică a drepturilor omului și un interes puternic de a adera la sistemul preferențial comercial SGP+. În urma preluării puterii de către talibani în Afganistan, Tadjikistanul găzduiește mii de refugiați afgani. Țara s-a angajat să lupte împotriva răspândirii extremismului și a radicalismului în Asia Centrală.

[La cea de a noua reuniune a Consiliului de cooperare UE-Tadjikistan](#), care a avut loc în februarie 2021 în cadrul APC UE-Tadjikistan, s-au discutat modalități de îmbunătățire a relațiilor. De atunci, au fost inițiate contacte pentru începerea negocierilor pentru un APCC, urmând exemplul altor țări din Asia Centrală. Pe lângă discuțiile privind impactul COVID-19, UE a încurajat Tadjikistanul să își îmbunătățească situația în ceea ce privește libertățile fundamentale și respectarea drepturilor omului. Cel de al 12-lea dialog privind drepturile omului a avut loc în noiembrie 2020 și au fost exprimate preocupări cu privire la încălcările drepturilor omului.

În martie 2020 au avut loc alegeri parlamentare în Tadjikistan. Partidul Democrat Popular aflat la putere a câștigat cu o majoritate covârșitoare. Alegerile prezidențiale au avut loc în octombrie 2021 în contextul pandemiei de COVID-19. Conform așteptărilor, Emomali Rahmonov (Rahmon) a câștigat cu ușurință alegerile, asigurându-și încă șapte ani în funcția de președinte.

În iunie 2016, Parlamentul European a adoptat o [rezoluție foarte critică referitoare la situația prizonierilor de conștiință](#) din Tadjikistan, exprimându-și profunda îngrijorare cu privire la deteriorarea drepturilor omului, la numărul tot mai mare de detenții și arestări ale activiștilor pentru drepturile omului, ale oponentilor politici și ale membrilor familiilor acestora, precum și la restricțiile severe impuse mass-mediei independente.

Parlamentul și-a exprimat în repetate rânduri îngrijorarea cu privire la ciocnirile de la frontiera dintre Kârgâzstan și Tadjikistan și a salutat acordul de încetare a focului la care s-a ajuns în aprilie 2021. Cu toate acestea, în septembrie 2022, a crescut violența dintre polițiștii de frontieră de-a lungul mai multor locuri de la frontieră. O astfel de escaladare este în detrimentul stabilității regionale.

F. Mongolia

Deși nu face obiectul strategiei UE privind Asia Centrală, Mongolia este clasificată de Parlament ca fiind parte a regiunii în cadrul delegațiilor sale permanente. Mongolia împarte multe aspecte culturale, istorice și economice cu fostele republici sovietice din Asia Centrală. În ultimele trei decenii, Mongolia s-a distins ca „oază a democrației” cu o creștere economică solidă, deși evoluțiile din 2019 au generat preocupări legate de eroziunea democratică. În [2017](#), Parlamentul a aprobat APC UE-Mongolia.

În contextul pandemiei de COVID-19, Mongolia a organizat totuși alegeri parlamentare normale, la care Ukhnaa Khürelsükh a fost ales președinte. Întrucât noua constituție modificată impune ca președintele să nu fie afiliat la un partid politic, în iunie 2021, Ukhnaa a fost înlocuit ca lider al Partidului Popular din Mongolia (MPP) de către actualul prim-ministru al Mongoliei, Luvsannamsrai Oyun-Erdene. Politica mongolă este dominată în prezent de întărirea partidului MPP, care deține o supermajoritate în parlamentul Mongoliei și de controlul prezidențial.

Reuniunea anuală a Comitetului mixt UE-Mongolia a avut loc în iunie 2022 pentru a reafirma parteneriatul bazat pe valori comune precum democrația, drepturile omului, statul de drept și respectarea principiilor Cartei ONU. Mongolia și UE au convenit asupra necesității de a combate schimbările climatice și de a proteja mediul, sprijinind pe deplin punerea în aplicare a Acordului de la Paris. UE a felicitat Mongolia pentru că se numără printre cele cinci țări prioritare cu care UE instituie în prezent un parteneriat în domeniul forestier, deoarece Mongolia și UE împărtășesc un interes comun în promovarea dezvoltării ecologice sustenabile, un obiectiv-cheie al programului indicativ multianual 2021-2027. Anterior, Grupul de lucru UE-Mongolia privind cooperarea pentru dezvoltare s-a reunit în martie 2022 pentru a discuta prioritățile în materie de dezvoltare și investiții, precum și programul indicativ multianual 2021-2027. Reuniunea subcomisiei UE-Mongolia privind comerțul și investițiile a avut loc în martie 2022, identificând domeniile potențiale de cooperare, începerea negocierilor pentru un acord privind protecția indicațiilor geografice și oportunitățile în domeniul energiei din surse regenerabile și geologiei.

Afirmațiile Parlamentului cu privire la Mongolia au vizat în principal aspectele economice, abordând, totodată, nevoile de dezvoltare și nevoile umanitare ale statului legate de condițiile meteorologice extreme. O delegație a Parlamentului European a observat alegerile prezidențiale din 2017 din Mongolia, precum și cele parlamentare din aceeași țară, din 2016, și a luat act de faptul că în țară se dezvoltă o democrație solidă. Cu toate acestea, Parlamentul nu a observat alegerile parlamentare din iunie 2020 din cauza pandemiei de COVID-19 și nici alegerile prezidențiale din iunie 2021.

Cea de-a 15-a reuniune interparlamentară UE-Mongolia a avut loc în iunie 2022 la Bruxelles.

[Jorge Soutullo / Niccolò Rinaldi](#)
10/2022

